

1. Tokke-Vinjevassdraget.

(Endring av planene for regulering.)

Kgl. res. av 8. januar 1960.

Med Stortingets samtykke er det ved Kronprinsregentens resolusjon av 8. februar 1957 fastsatt reguleringsbestemmelser for statsregulering av Tokke-Vinjevassdraget, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1957 side 48 flg., St. prp. nr. 32 for 1956 og Innst. S. nr. 278 for s. å.

Ved kgl. resolusjon 4. juli 1958 er det med Stortingets samtykke fastsatt enkelte endringer i planene for reguleringen, herunder også tilleggsreguleringer, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1958 side 101 flg., St. prp. nr. 80 og Innst. S. nr. 166 for s. å.

I brev til departementet av 29. oktober 1959 har Hovedstyret for vassdrags- og elektrisitetsvesenet søkt om tillatelse til å endre planene for reguleringen for så vidt angår Bordalsvatn og om tillatelse til i denne forbindelse å gjennomføre ekspropriasjon før skjønn er holdt. Hovedstyrets brev er sålydende:

«Den juridiske og administrative avdeling har utarbeidet følgende notat, datert 21. mars 1959:

«Reguleringsbestemmelser for statsreguleringen av Tokke-Vinjevassdraget m. v. er som kjent gitt ved de kgl. resolusjoner henholdsvis 8. februar 1957 (etter Stortingets vedtak 10. desember 1956) og 4. juli 1958 (etter Stortingets vedtak 14. juni 1958). Den første bygde på planer utarbeidet i 1954 (jfr. St. prp. nr. 32 for 1956) og den andre bygde på planer datert juni 1957 og mars 1958 (jfr. St. prp. nr. 80 for 1958).

Ved kgl. resolusjon 4. juli 1958 er det i medhold av lov 13. juni 1958 gitt Tokke kraftanlegg tillatelse til før skjønn er holdt å gjennomføre ekspropriasjon av grunn og rettigheter for bygging av hoveddam og sperredam ved Songavatn og sperredam ved Bordalsvatn.

Den første planen for Bordalsvatn forutsatte regulering mellom kotene 852,0 og 886,0. Ved denne regulering var det ikke nødvendig med sperredam i Bordalsvatn. Imidlertid ble planene for regulering av Bordalsvatn endret under den videre behandling av saken. I hovedstyrets forslag i brev til Industridepartementet 18. februar 1956 ble øvre reguleringsgrense i Bordalsvatn lagt til kote 891,0 idet reguleringshøyden ble økt fra 34,0 til 39,0 m. Det endelige vedtak er i samsvar med dette forslag når det gjelder reguleringshøyden. Denne endring i planene ble imidlertid foretatt uten at en var merksam på at en slik reguleringshøyde i tilfelle nødvendiggjorde bygging

av en sperredam i Margitvatn-området. I planene av juni 1957 og mars 1958 var riktignok sperredam ved Margitvatn inntegnet på de vedlagte oversiktstegninger B-3396, B-3691 og B-3593, men det ble ikke nevnt noe hverken om sperredammen eller overføringen av Rafdøla og tilleggsreguleringen m. v. av 1958 omfatter i det hele tatt ingen endringer av reguleringen av Bordalsvatn.

Den planlagte sperredam ved Margitvatn er etter planene plasert i en naturlig innsnevring i terrenget litt syd-øst for Store Margitvatns utløpsos. Dette sted utpeker seg som naturlig for plasing av sperredammen. Det ville også være fysisk mulig å plasere sperredammen mellom Bordalsvatn og Vesle Margitvatn, men dette sted er mindre godt egnet på grunn av terrengformasjonene og grunnforholdene og ville medføre betydelig større anleggskostnad.

Neddemningen av Margitvatn-området vil medføre skade på beite- og slåttemark, skade og ulemper for fiske, flytting av to sports-hytter på bygslet grunn, samt de skader og ulemper som følger av at øvre del av Rafdøla overføres til Bordalsvatn.

De arealer som omfattes av denne utvidelsen ligger i alt vesentlig til eiendommen Botn i Vinje. Bare selve damstedet med nærmest tilstøtende grunn tilhører Knut Groven som også eier en betydelig del av grunnen som støter til Rafdøla nedenfor damstedet.

Det er påstevnet skjønn for hele reguleringen av Bordalsvatn. Synfaring ble foretatt sommeren 1958 og skjønnet ventes avhjemlet i april d. å.

Eieren av Botn og eierne av sportshyttene har ikke reist innsigelse mot ekspropriasjonen av Margitvatn-området. På vegne av Knut Groven har imidlertid h.r.advokat Aage Rygh overfor skjønnsretten nektet ekspropriasjonen fremmet for så vidt angår grunn og morenemasser til sperredam ved Margitvatn. Skjønnsretten har ved kjennelse avsagt 28. januar 1959 med 5 mot 2 stemmer tillatt skjønnet fremmet etter begjæringen, jfr. vedlagte utskrift av rettsbok for Vest-Telemark herredsrett. H.r.advokat Rygh har imidlertid anket over avgjørelsen, jfr. vedlagte avskrift av prosesskriv 2. mars d. å. til Agder lagmannsrett. Partenes begrunnelse for sine standpunkter fremgår i alt vesentlig av disse to dokumenter.

I og med rettens kjennelse og ovennevnte kgl. resolusjon av 4. juli 1958 har kraftanlegget lovlig adgang til å iverksette ekspropriasjonen i nødvendig utstrekning for utførelse av anleggsarbeidene. Da det imidlertid er oppstått tvil om hvorvidt den foreliggende ekspropriasjonstillatelse omfatter vedkommende områder og det fra enkelte av de grunneiere som berøres av ekspropriasjonen er reist innsigelse mot ekspropriasjonstillatelsens omfang, har en funnet grunn til å søke om å få godkjent planendring for derved å få ryddet bort den tvil som er reist.

I samsvar med dette søkes det herved om planendring slik at reguleringsplanen for Bordalsvatn mellom kotene 852,0 og 891,0 utvides til også å omfatte områdene ved Lille og Store

Margitvatn ved bygging av sperredam syd-øst for Store Margitvatns utløpsos, jfr. vedlagte tegning B-3400 og B-4174 b samt at øvre del av Rafdøla overføres til Bordalsvatn idet det graves en mindre (ca. 100 m lang) kanal mellom Vesle Margitvatn og Viertjønn som har naturlig avløp til Bordalsvatn, og at elveløpet mellom Vesle og Store Margitvatn utdypes slik at laveste regulerte vannstand i disse to vann blir kote 880,50 tilsvarende naturlig vannstand i Viertjønn.

I tillegg til det som ovenfor er anført gis følgende opplysninger:

1. Margitvatn-området. Sperredam.

Sperredammen er vist på vedlagte tegning B-4174 b. Dammen er planlagt bygget som en stein-morenefyllingsdam med en sentral tetningskjeve av morenemasser. Damkronen blir som for Bordalsdammen lagt på kote 896,0. Sperredammen er ikke tenkt utstyrt med flomløp eller permanent luke idet den samlede vannføring fra Bordalsvatn-magasinet er forutsatt tappet gjennom omløpstunnelen ved Bordalsdammen eller i tilfelle over sistnevnte dams flomløp.

Vesle Margitvatn har en naturlig vannstand på ca. kote 883,3 og Store Margitvatn på ca. kote 876,8. Begge vatn vil etter reguleringen få en felles høyeste regulerte vannstand på kote 891,0, idet dette magasin blir sammenhengende med Bordalsvatns magasin for øvrig. Reguleringshøyden i disse to vatn blir således 7,7 m oppdemning for Vesle Margitvatn og 14,2 m oppdemning for Store Margitvatn. Under flom kan vannstanden unntaksvis stige 1,50 m over høyeste vannstand. Laveste regulerte vannstand blir for begge vatn ca. kote 880,5 idet det som ovenfor nevnt er forutsatt graving av en mindre kanal mellom Vesle Margitvatn og Viertjønn og utdyping av elveleiet mellom Vesle og Store Margitvatn.

Det samlede felt og tilløp til Bordalsmagasinet er beregnet til ca. 177,1 km² à 49 liter/sek. tilsvarende ca. 274 mill. m³ årsvannføring. Av dette utgjør feltene til Margitvatna ca. 4,9 km² à 47 liter/sek. tilsvarende ca. 7,3 mill. m³ årsvannføring eller ca. 0,23 m³/sek. midlere vannføring.

2. Rafdøla.

Rafdøla er vassdraget fra Margitvatna. Den er en sideelv til Kjela og faller ut i denne ved Eikelidhyl i Edland, jfr. vedlagte oversikts-tegning B-3593.

Fallhøyden fra store Margitvatn på kote 876,8 til Eikelidhyl på kote 734,6 er 142,2 m.

Det felt som nå er planlagt overført til Bordalsvatn antas i det vesentlige å være det samme som i tilfelle ville blitt nyttet ved separat regulering og utbygging av Rafdøla. Den beregnede årsvannføring, 7,3 mill. m³, jfr. ovenfor, tilsvarende midlere vannføring ca. 0,23 m³/sek. Ved den planlagte overføring vil Rafdøla således få redusert sin vannføring tilsvarende. Regnet i effekt representerer det overførte felt: $13,33 + 0,23 + 142,2 = 436$ nat.-hk.

På grunn av det slake fall og den forholdsvis beskjedne vannmengde er Rafdøla neppe egnet som separat utbyggings-objekt.

Vannet fra Bordalsvatn-magasinet forutsettes utnyttet i et ennå ikke ferdigprosjektet kraftverk — foreløpig betegnet som Tokke 4 — plassert et eller annet sted ved Vinje-vassdra-

get, jfr. vedlagte tegning B-3593. Det overførte felt på øvre del av Rafdøla vil ved overføring videre til dette kraftverket gi en forøkelse av energiproduksjonen med ca. 2,9 mill. kWh pr. år.

Eiere av grunn eller rettigheter til dette vassdraget er følgende:

Knut Groven, Edland, repr. ved h.r.advokat Aage Rygh, Oslo.

Knut og Halvor Gunvaldjord, Edland, repr. ved h.r.advokat Aage Rygh, Oslo.

Margit Gunvaldjord, Edland, repr. ved o.r.-saksfører Roholdt, Kviteseid.

Henrik Teigen, Edland.

H. T. Gunvaldjord, Edland.

En har vært i kontakt med h.r.advokat Aage Rygh som på vegne av en del av eierne av rettighetene i Rafdøla har forhandlet om frivillig overdragelse av fallrettighetene. Grunneierne har vært tilbuddt kr. 7 000 for de samlede fallrettigheter i Rafdøla. Dette tilbud er ikke godtatt. I stedet er det fra grunneierne reist krav om erstatning for de skader som overføringen medfører. Under forhandlinger på dette grunnlag er det fra grunneiernes side antydnet erstatningsbeløp av størrelsesorden kr. 100 000 eller til og med vesentlig mere. Bygningsledelsen har vanskelig for å forstå at skadene og ulempene ved overføring av dette vassdrag skal være av slikt økonomisk omfang og har under disse omstendigheter funnet å måtte henvise erstatningsfastsettelsen til skønnsrettens avgjørelse.

Etter den oppsatte terminplan er det forutsetningen at arbeidene med sperredammen skal påbegynnes våren 1959.

Det vil medføre vesentlige ulemper og betydelige merkostnader om disse arbeider ikke skulle kunne påbegynnes som forutsatt.

Allerede i anleggstiden vil forholdene i Rafdøla bli vesentlig forstyrret. I begynnelsen av anleggsperioden blir det vesentlig forurensninger på grunn av arbeidene med opprensning av selve damstedet. Senere kan avløpsforholdene bli sterkt forstyrret idet det som ovenfor nevnt ikke er reknert med permanent luke.

Da flere av grunneierne har protestert mot ekspropriasjonsinngrepet, anser en det nødvendig å anmode om tillatelse til i medhold av lov 13. juni 1959 å iverksette ekspropriasjon av de ovennevnte rettigheter før skjønn er holdt.»

Planendring og søknaden om iverksetting av ekspropriasjon før skjønn er holdt er kunngjort i Norsk lysingsblad for 17. og 21. april 1959 (nr. 88 og 91) og er også forelagt direkte for de rettighetshavere som berøres.

Det er innkommet følgende uttalelser:

Høyesterettsadvokat Aage Ryghs brev av 4. mai 1959:

«I anledning av Vassdragsvesenets søknad av 14. f. m. om å få overføre Rafdøla til Bordalsvatn ved å bygge en sperredam i Rafdøla ved utløpet av Margitvatn, protesteres herved på vegne av eierne av Rafdøla nedenfor den påtenkte dam mot at det gis tillatelse hertil. Dette vil være i strid med vassdragslovens § 62, pkt. 2, jfr. reguleringslovens § 8, pkt. 2. Mine klienter eier Rafdølas fall i sin helhet fra utløpet av Margitvann ned til Kjelaelven og dessuten fall videre nedover i denne.

I seg selv kan Rafdøla uten store vanskeligheter og med rimelige omkostninger utbygges for eiernes eget behov, med Margitvann som det hensiktsmessige reguleringsbasseng.

Hertil kommer at når de store reguleringer i Kjela—Bora—Totak blir gjennomført, vil vannføringen i Kjelaelven bli så liten at det vil være enn mere behov for den vannføring som kommer fra Margitvann ved Rafdøla.

Overføringen kan etter loven ikke tillates uten samtykke fra mine klienter hvis interesser i Rafdøla i og for seg ikke kan sies å være ubetydelige, når de omfatter alle fallrettighetene fra Margitvann til Kjelaelven.

Jeg viser i den anledning til lovens motiver (Innst. O. VI, 1917 s. 18) gjengitt i Olaf Amundsens kommentar (1928) s. 74: Rettighetene må være av liten betydning «sett alene og ikke i sammenheng med fordelene». For å «gjøre dette tydeligere» foreslo Specialkomiteen av 1916 å tilføye ordene «i og for sig».

Når samtlige eiere av fallrettighetene i denne elv ikke vil samtykke, men direkte protesterer mot at elven overføres fra Kjela- til Bordalsvassdraget, må det være klart at lovens vilkår for å gi tillatelse dertil ikke foreligger.

Det må videre fremheves at eierne har sagt seg villige til å samtykke hvis de får den naturlige kompensasjon det vil være at de som vederlag fikk et passende kvantum elektrisk kraft levert til sine bruk, som ligger nær statens egen kraftlinje fra Vafoss til Songedammen.

Et slikt vederlag må også sies å være særdeles rimelig når man av Vassdragsvesenets søknad ser:

- 1) At damsted ved Margitvanns utløpsos økonomisk og praktisk vil være så langt mere fordelaktig enn ved det naturlige vannskille mellom Bordalsvatn og Vesle Margitvatn, og
- 2) At overføringen av Rafdølas øvre del vil gi det planlagte kraftverk Tokke 4 en forøkelse av energiproduksjonen med hele ca. 2,9 mill. kWh pr. år.

For et damsted som har så fremragende egenskaper, må selv det offentlige betale noe som står i rimelig forhold til de fordeler som oppnås, og det står ikke på noen som helst måte i forhold når staten her har tilbudt som fullt vederlag derfor — kr. 7 000!

Jeg viser i denne forbindelse til enstemmig Høyesterettsdom i Rt. 1956 s. 109 og s. 493, hvor det er fastslått at det offentlige må finne seg i måtte betale det grunneierne ved fritt kjøp og salg kunne tenkes å oppnå. Jeg viser spesielt til uttalelsene midt på s. 111 og 499.

På toppen av et så økonomisk fordelaktigere damsted, synes Vassdragsvesenet øyensynlig å mene at de skal få den forannevnte kraftmengde helt gratis, en oppfatning som ikke ut fra noen synsvinkel med rimelighet kan begrunnes. Det riktige må være at en passende del derav avgis til de grunneiere som i tilfelle vil måtte oppgi de muligheter for varig elektrisk kraft man her har.

Mine klienter anser sine krav her så sterkt berettigete at Vassdragsvesenet må regne med at man kan finne det riktig å prøve ulovlig-

heten av mulige overføringstiltak i alle nødvendige instanser.»

Vinje jordstyes vedtak i møte 30. mai 1959:

«Den planlagte dam burde etter vårt skjønn ha vært plassert mellom Vesle Margitvatn og Bordalsvatnet for dermed å unngå neddemning av verdfullt jordbruksareal, beite under tre setrer. Men, Vassdragsvesenet har vel alt påbegynt arbeidet og kommet så langt at det ikke nytter å sette seg mot.»

Vinje kommunestyes vedtak i møte 6. juni 1959:

«Kommunestyret har ikkje noko å merke til denne overføringa.»

Telemark fylkeslandbruksstyres vedtak i møte 16. september 1959:

«Fylkeslandbruksstyret hadde sett det som ein føremøn om det vart bygt veg fram til setra Smørvik, men har elles ikkje noko å merkja til saka slik ho ligg føre no.»

Fylkesmannen i Telemark nøyser seg i sine oversendelsespåskrifter av 22. august og 21. september 1959 med å vise til fylkeslandbruksstyrets vedtak.

Inspektøren for ferskvannsfisket slutter seg i brev av 25. september 1959 til følgende uttalelse fra fiskerikonsulenten for Det østenfjelske:

«Ved den omhandlede overføring må en regne med at det årlige pålegg om utsetting av yngel og/eller settefisk av aure som en hittil har regnet med som følge av reguleringen i Tokke-Vinjevassdraget vil øke en del som følge av overføringen av Rafdøla. Det årlige tillegg i utsettingen av yngel og/eller settefisk blir nærmere å bestemme av Landbruksdepartementet. De øvrige betingelser når det gjelder fisket som følge av denne overføring faller sammen med de som regulanten allerede er pålagt.»

Hovedstyret skal bemerke:

Det er tidligere vedtatt å regulere Bordalsvatn 39 m mellom kotene 852 og 891, jfr. St. prp. nr. 32 for 1956 og Meddelte Vassdragskonsesjoner for 1957 side 48—54. Den planen som lå til grunn for dette vedtaket var utarbeidet for en regulering mellom kotene 852 og 886, og man var ikke da oppmerksom på at en hevning av øvre reguleringsgrense fra 886 til 891 foruten forhøyelse av hoveddammen også nødvendiggjorde bygging av en sperredam for å hindre at magasinet får avløp ned Rafdøla.

Den plan for sperredam i Rafdøla som nå legges fram, må derfor betraktes som et nødvendig supplement til den tidligere vedtatte plan. Undersøkelser i marka har ført til at dammen er plassert i Rafdøla, litt nedenfor

utløpet fra Store Margitvatn. Det er jo også teknisk mulig å bygge dammen på vannskillet mellom Bordalsvatn og Vesle Margitvatn som påpekt av Vinje jordstyre. Ut fra tekniske og økonomiske hensyn er imidlertid det valgte damstedet avgjort det beste.

Foreliggende plan medfører dessuten en fordel ved at øvre del av Rafdøla-feltet på 4,9 km² kommer med ved den videre utbygging av Tokke-Vinjevassdraget (Tokke 4) og der vil gi en energitilvekst på ca. 2,9 mill. kWh pr. år. Også i Tokke I vil overføringen gi en viss kraftøkning. Det felt som føres over, kan teoretisk nyttes ved separat utbygging av Rafdøla, men på grunn av det slake fall og den beskjedne vannmengde ville dette bli en dyr utbygging etter forholdene i dag.

Skader og ulemper.

I det siterte notat av 21. mars 1959 som har vært forelagt distriktet anføres følgende skadevirkninger: Neddemming av beite- og slåttemark, skade og ulempe for fiske og flytting av to sporthytter samt skader og ulemper langs Rafdøla ved at en del av feltet tas vekk. Vinje jordstyre peker på at det vil demmes ned verdifullt beite og uttalelsene ellers bringer ikke fram noe nytt om skadevirkningene.

Til høyesterettsadvokat Ryghs henvisning til vassdragslovens § 62 pkt. 2 og reguleringslovens § 8 pkt. 2 skal bemerkes at disse lov-punkter er opphevet, jfr. kgl. resolusjon 10. april 1959.

Hovedstyret antar etter dette at den fremlagte plan også innebærer en rasjonell utnyttelse av vasskraften i Rafdøla samtidig som den er et naturlig og nødvendig supplement til den tidligere vedtatte plan for regulering av Bordalsvatn. Man foreslår den godkjent som en del av reguleringsplanen av 1956 og således underlagt de tidligere fastsatte reguleringsbestemmelser.

Videre anbefales gitt tillatelse til å iverksette ekspropriasjon av de omhandlede rettigheter før skjønn er holdt.

De spørsmål høyesterettsadvokat Rygh reiser om vederlag for rettighetene mener Hovedstyret det er best å overlate til skjønnets vurdering slik saken nå står.

Når det gjelder fylkeslandbruksstyrets uttalelse om veg til Smørvik, kan opplyses at denne setra ligger langt inne ved Vesle Margitvatn — og ikke har vært i bruk i de siste år. Den anleggsvegen som er bygget inn til damstedet følger tracéen for et gammelt setervegprosjekt og antas å ha bedret mulighetene for å nytte ut disse havnestrekninger betraktelig. Man kan ikke tilrå at anlegget pålegges å bygge nevnte veg.

Sakens dokumenter følger vedlagt.
Behandlet i møte 28. oktober 1959.»

Departementet skal bemerke:

I henhold til de planer som ligger til grunn for reguleringsbestemmelsene for Tokke-Vinjevassdrag og i samsvar med fastsatt manøvreringsreglement skal Bordalsvatn reguleres 39 m med 28,8 m oppdemming og 10,2 m senking mellom kotene 891,0 og 852,0.

Oppdemmingen nødvendiggjør bygging av en sperredam for å hindre at magasinet får avløp ned Rafdøla. Ut fra tekniske og økonomiske hensyn ønskes sperredammen plassert i Rafdøla litt nedenfor utløpet av Store Margitvatn, hvorved den øvre del av Rafdøla med Vesle og Store Margitvatn blir overført til Bordalsvatn.

Ved kgl. resolusjon 4. juli 1958 fikk vassdragsvesenet tillatelse til å gjennomføre ekspropriasjon av grunn og rettigheter for bygging av sperredammen før skjønn er holdt.

Man har senere blitt oppmerksom på at de godkjente planer for reguleringen av Bordalsvatn ikke omfatter overføringen av Rafdøla.

Innlemmelsen av den øvre del av Rafdøla i Bordalsmagasinet vil gi en energitilvekst i en planlagt kraftstasjon Tokke 4 på ca. 2,9 mill. kWh pr. år og dessuten en mindre kraftøkning i kraftstasjonen Tokke I. Som nevnt av hovedstyret ville det felt som er søkt overført også kunne nyttes ved separat utbygging av Rafdøla, men utbyggingen ville bli dyr etter forholdene i dag.

Eierne av Rafdøla nedenfor den påtenkte dam har protestert mot overføringen, og Vinje jordstyre har pekt på at dammen burde ha vært plassert mellom Vesle Margitvatn og Bordalsvatn, for dermed å unngå neddemming av beite under tre setrer.

Departementet antar at den søkte overføring innebærer en rasjonell utnyttelse av vannkraften i Rafdøla, og at skadene og ulempe er av mindre betydning i forhold til de fordeler overføringen innebærer. Man antar at søknaden bør imøtekommes, og vil anbefale at gjennomføringen av tiltaket blir å anse som en planendring, slik at de tidligere fastsatte reguleringsbestemmelser blir gjeldende også for overføringen av den øvre del av Rafdøla.

Skjønn vedkommende overføringen blir å holde etter bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven, slik som disse lyder etter lovendringen av 10. april d.å.

Angående spørsmålet om gjennomføring av ekspropriasjon før skjønn er holdt, viser departementet til den foran gjengitte utredning fra hovedstyrets juridiske og administrative avdeling.

Departementet antar at lovens betingelser for å gi tillatelse til forhåndsavståelse er tilstede, og vil anbefale at Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen gis tillatelse til, før skjønn er holdt, å gjennomføre ekspropriasjon av grunn og rettigheter for bygging av sperredam i Rafdøla nedenfor Store Margitvatn og overføring av øvre del av Rafdøla til Bordalsvatn.

Det anbefales oppstilt som vilkår for tillatelsen at hovedstyret på forhånd lar fotografere de områder som berøres av avståelsen og for øvrig foretar slike terrengbeskrivelser, målinger og andre undersøkelser som må antas å være nødvendige for at skjønnsretten skal kunne foreta en riktig fastsettelse av erstatningen.

Industridepartementet

tilrårder:

1. Planen for statsregulering av Tokke-Vinje-vassdraget endres i samsvar med Industridepartementets tilråding av 8. januar 1960.
2. I medhold av midlertidig lov av 13. juni 1958 tillates Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen før skjønn er holdt å gjennomføre ekspropriasjon av grunn og rettigheter for bygging av sperredam i Rafdøla nedenfor Store Margitvatn og for overføring av øvre del av Rafdøla til Bordalsvatn.

2. A/S Knaben Molybdængruber.

(Kraftleie fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.)
Industridepartementets tillatelse 8. januar 1960.

I medhold av lov nr. 16 av 14. desember 1917 § 23 og bemyndigelse gitt ved kgl. resolusjon av 15. mai 1959 tillates A/S Knaben Molybdængruber å leie inntil 2 000 kW fra Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge kraftleiekontrakten av 17. september/13. september 1958 mellom A/S Knaben Molybdængruber og Vest-Agder elektrisitetsverk står ved makt, dog ikke utover 20. mars 1980.

2. Styre og kapital.

a. Selskapets styre skal ha sitt sete her i landet og minst $\frac{2}{3}$ av styrets medlemmer skal til enhver tid være norske statsborgere.

b. Ved ny aksjetegning skal norsk kapital gis anledning til under iakttagelse av aksje-lovens bestemmelser å delta i foretagendet med inntil $\frac{1}{3}$ av den kapital som ønskes tegnet.

c. Uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke må ikke mer enn $\frac{2}{3}$ av aksjekapitalen til enhver tid tilhøre fremmede statsborgere eller utenlandske selskaper. Aksjemajoriteten må ikke tilhøre noen som for øvrig driver bergverksdrift her i riket. Styret skal til enhver tid, dersom det kommer til kunnskap om at disse bestemmelser om aksjemajoriteten er overtrådt, uoppholdelig innberette dette til vedkommende regjeringsdepartement.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke av departementet eller for noen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet mot denne bestemmelse, skal det for hver gang svare en konvensjonalbot på opptil kr. 1 — en krone — pr. kW pr. døgn etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

4. Søksmål etter naboloven.

Bruker selskapet energien til bedrift som ved røyk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det finner grunn til å gripe inn av almene hensyn, anerkjenne som rett saksøker når det gjelder overtreddelser av naboloven.

5. Norsk arbeid og materiell.

For så vidt angår anskaffelse av det til kraftens utnyttelse nødvendige elektriske materiell, maskiner m.v. skal norsk vare fortrinnsvis brukes såfremt den er likeså god som den utenlandske, kan skaffes tidnok (en forutsetter da at den blir tinget i tide) og prisen på den ikke ligger mer enn 10 pst. over prisen på den utenlandske vare inklusive toll. Forutsetningen er dog at toll og prisforskjell tilsammen ikke skal overstige 25 pst. av prisen på den utenlandske vare (eksklusive toll). Når det gjelder valg mellom innenlandske tilbud, skal det tilbud velges som representerer mest norsk arbeid og den største innenlandske produksjon av råvarer og halvfabrikata, selv om dette tilbud er dyrere, når det bare ikke ligger over den prisgrense som gjelder i forhold til utenlandsk vare.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd. Søknad om dispensasjon må på forhånd sendes til departementet med de opplysninger som er nødvendige.

Ved overtredelse av bestemmelsene om bruk av norske varer kan vedkommende departement